

מסורת הש"ס

(א) [בטרות לו:ג] (ג) [עין פרש"י דפנעת כ: ד"ה וסיר], (א) ז"ל רבנן, (ד) [תוס' פ"א ה"ג], (ה) [לעיל טו:ו] (ו) [ב"ק גט:], (ז) [דברים לו], (ח) עין רש"י, (ט) [לקמן ל:], (י) ר"ת מ"ו, (כ) [ועי' תוס' בע"ז כג: ד"ה בקשו ותוס' זבחים נד: ד"ה אכנסו ותו' קוה מט. ד"ה שכל ותוס' גיטין סח. ד"ה איכא], (ל) עין ר"מ,

ג'ליון הש"ס

גמ' ברי' שתחגור. גשן עכנא מלח"כ שארת תמות תחגור (תהלים עו) עין ברש"י שם:

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבה רב בר הונא: (ב) רש"י ד"ה ר' יוסי וכו' פסול בריה משם ולמעלה: (ג) תוס' ד"ה וכתא וכו' בית המקדש גמי כתיב אכן: (ד) ד"ה אכל וכו' דבשאר טבעות גמי מכשיר:

מוסף רש"י

כדי שתחגור בה צפורן. שמשכן זה לפון חס בודקין אותו כנדיקת סכין (בבברות ד:). חרץ ממגל קציר. שקורין זה הסבואה, פלגליה בלע"ז, שפנימותיה טוהט סולן ללד אחד בשפוע (דע"ל סו:). והמגירה. סכין מלא פנימות ואין משופעת בשל מגל קציר אלא מכוונת, שיש לפניה מורסא מכאן ומכאן סתם פנימות חוגרת, ומגירה בלע"ז סיג"א (שם), והשינים. המחזים בלתי של צמח (שם), והצפורן. מחוברת (שם), מפני שהן חונקין. שאין חותכין אלא קורעין מחמת הפנימות, והאי חונקין אשארף קאי ולא אנפורן, דטעמא דלפורן מפרש בגמרא משום מחובר (שם),

שחגור. ארשטי"ר: צאנא. כל דהו כדכתיב) אכנס שלמות: ולא

פר סכניא. שלא הראה סכניו לחכס: **מעברין ליה.** מאומנותו שלא ימכור בשר עוד: **נמלא סכניו יפה.** משמתינ ליה משום אפקירוהא שהחזיק פניו דקיימא לן מנדין על כבוד הרב בצרכות

בפ' מי שמתו (דף יט:).

צפרסא.

פרש. פרתא תרגום של פרש:

דאפינו לעוצדי כוכבים לא מודנן.

והיכא דנמלאת סכניו יפה מכרוין עליה דטריפה היא משום קנסא וללעובדי כוכבים מיהא שבקינ ליה לזבונה: **שמחיה ועבריה.** דקסבר כי אמר רבא מעברין ליה אפי' נמלאת סכניו יפה קאמר: לגביה. דרבא בר חיננא: **במילניה.** של טבח זה אולי תמצאו לו זכות: **טפלי.** בניס קטנים תלויים עליו לון וזרין להשכר. טפלא תרגום של טף (שמות יג): **ואכשריה.** (י) דקסבר הא דלמר רבא מעברין ליה בשלא נמלאת סכניו יפה קאמר: **לסנא.** לרבא בר חיננא שהעבירו ואתה מכשירו: **שליחוסיה קעבדינן.** שהרי ציונו למלא לו זכות ועכשיו שמצינו אין אלו זריכין לחזור ולהימלך זו: **שן תלושה.** שנתלש הלחי מן האדס או מן הצהמה לאפקוין מחוברת דבעלי חיים: הא

בסרפי. דאפי' תלושות מן המי וקצועות בלתי הוו כסכין פגומה שיש הפרש בין זו לזו: **בחדא.** כשרה ואע"ג דאין זה רוחב הא קיימא לן(י) היכא דהולין והציא אפילו סכין כל שהוא כשרה: **מחוצרם.** לבעלי חיים כרבי דלמר אין שותפין במחוצר: **בגב' מגל קציר.** דרך הליכה לאיניה קורעת לבית הלל מפני שראשיה כפופים מאד: **גב' אצל באכילה אסורה.** גזירה הולכה אטו הוצאה: איסור והיתר שייך לענין אכילה: **אלא פוסלין ומכשירין נו'.** ולשון פסול והכשר אשחיטה קאי לבית שמאי פסולה שחיטתו ונבלה היא ונ"ה שחיטתו כשרה אף באכילה ולא תידוק מינה סייעתא לרבי יוחנן ומיהו דר' יוחנן איתא דגמרא גמיר ליה מרבו: **במתני' השואט מסוך הטבעת.** בטבעת גדולה שהיא עליונה לכוין קאמר שאין טבעת למעלה הימנה: **ושיר זה מלא החוט על פני כולה.** ללד הראש שלא הטה לבסין ללאת מן הטבעת ללד הראש עד שגמר כל הטבעת כולה כשרה: **מלא החוט.** כלומר כל דהו. אכל אס קודם שגמר את כולה הגרים את הסכין ללד הראש ויאל מן הטבעת

וגמר את השחיטה למעלה מן הטבעת שאינו מקום שחיטה שהיא הגרמה שנאמרה למשה מסיני אע"פ שנשחט רוב הקנה במקום שחיטה פסלי רבנן הואיל וגמרו בצפול: **רבי יוסי צר' יהודה אומר מלא החוט על פני רובה.** אס שיר זה מלא חוט השערה מן הטבעת ללד הראש על פני רוב הטבעת כלומר שחתך רוב הקנה בתוך הטבעת ובמיעוטה הגרים ויאל ממנו ללד הראש וגמר השחיטה למעלה הימנה כשרה דברוצא איתכשרת לה שחיטה ואידך כי קשחט מחתך בשר בעלמא הוא. ואית דמפרשי דבכל הטבעות חשיב הגרמה לרבנן ולר' יוסי דכיון שהתחיל לשחוט בתוך הטבעת זריך שיגמור כל השחיטה לתוכה לרבנן או רוצא לר' יוסי ואינו כן דבהדיא סמינא במוספתא

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ית.

ובכמה פגימת המזבח בדי שתחגור בה צפורן. וא"ת והיאך בנו המזבח דאנה ימצאו אכנים בלא פגימה ואס יחליקו בצרול איכא איסורא דלא תניף עליהן צרול וליכא למימר גמי ע"י שמיר דע"כ ע"י שמיר גמי לא יהיו חלקות שלא תחגור בהן הלפורן

מדאמר במסכת ע"ז פרק רבי ישמעאל (דף נג:.) גבי אכני מזבח ששקזס אנשי יוון וגמוזס בית חשמונאי היכי נעביד נתצרינהו אכנים שלימות אמר רחמנא נינסרינהו פירוש לעשות בלא פגימה לא תניף עליהן צרול אמר רחמנא יוזהשתא ליעצדינהו ע"י שמיר אלא ודאי שמיר אין עושה אותם חלקות שלא תחגור בהן הלפורן ויש לומר דבפרק איזרו מקומן (זבחים דף נד.) משמע שצנו אותם באכנים קטנות חלקות שלא היה בהם שום פגימה כגון חלוקי אכנים של נחל ומיהא קשה דגבי בית המקדש (א) כתיב (י) (גמי) אכן שלמה מסע נבנה וקאמר ר' יהודה צפרק עגלה ערופה (סוטה דף מח:.) לבית המקדש נבנה ע"י שמיר(י:.) **הא בתלוישה הא במחוברת.** גבי שן ה"מ לשוניי הכי אלא משום דצמתני' מני והשינים דמשמע תרי משום הכי גמי מוקי לה בתלושים ופסולין מפני שהם מונקיס: **ולא קתני אוסרין ומתירין.** בכמה דוכתי קתני כשר ושריא באכילה אלא הכא שאני דאיכא למיעט: **אבל בשאר טבעות לא.** פירש בקונטרס דאין שחיטה כשירה בהן כלל אלא צין הטבעות ולא אמר ר' יוסי רובו ככולו אלא במקום שחיטה אצל לשוויי מקום שחיטה לא וזאמרינן רובו ככולו והשתא כל שכן לרבנן שאין השחיטה כשרה בשאר הטבעות עכשיו לשחוט בתוך הטבעות משום דאין הלכה כן כדפי' בקונטרס וצרייתא דתוספתא שהציא בקונטרס דקתני מלות שחיטה מן הטבעת עד הריאה זריך לאוקומי כר' יוסי צרבי יהודה דמסקינן בצמון דבשאר (י) גמי מכשיר אי גמי מטבעת הגדולה עד כנפי הריאה במקום קנה קאמר ובתוך שאר טבעות לא איקרי קנה כדפי' בקונטרס ומסיפא דקתני שיר זה כחוט סמון לראש מוקף את כולה כשרה ומדקדק בקונטרס מדקתני סמון לראש ש"מ דלא חייס אי נפיק מינה ולמטה אלא ממנה ולמעלה ומתוך כך סתר דברי המפרש דבכל טבעות חשיב הגרמה לרבנן ולרבי

יוסי דמכיון שהתחיל השחיטה בתוך הטבעת זריך שיגמור כל השחיטה בתוכה ומיהו לפירוש הקונטרס אין קשה משס דלע"ג דלפשר דיפסל גמי ללד מטה אס היה יולא מטבעת הגדולה והיה נכנס בשאר טבעות מ"מ אין זריך לשייר מלא החוט כלפי מטה דלדרכה טוב הוא שלא ויהיה כלל בתוך הטבעות אלא צין טבעת לטבעת ומ"מ דחוק הוא לפי' הקונטרס ונראה לפרש (י) דהכי קאמר דאף רבי יוסי צרבי יהודה לא אמר דמהני שיר מלא החוט על פני רובה אלא בטבעת הגדולה דברוצה יש רוב קנה דהא מקפת כל הקנה אכל בשאר טבעות לא ובשאר טבעות לא והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר השוחט

יוסי דמכיון שהתחיל השחיטה בתוך הטבעת זריך שיגמור כל השחיטה בתוכה ומיהו לפירוש הקונטרס אין קשה משס דלע"ג דלפשר דיפסל גמי ללד מטה אס היה יולא מטבעת הגדולה והיה נכנס בשאר טבעות מ"מ אין זריך לשייר מלא החוט כלפי מטה דלדרכה טוב הוא שלא ויהיה כלל בתוך הטבעות אלא צין טבעת לטבעת ומ"מ דחוק הוא לפי' הקונטרס ונראה לפרש (י) דהכי קאמר דאף רבי יוסי צרבי יהודה לא אמר דמהני שיר מלא החוט על פני רובה אלא בטבעת הגדולה דברוצה יש רוב קנה דהא מקפת כל הקנה אכל בשאר טבעות לא מהני יורוצה דאין ברוב שלהם רוב הקנה שהרי אין מקיפין כל הקנה: יוסף

לטבעת ופלווגייתהו בטבעת הגדולה לפי שאין מקום שחיטה למעלה הימנה דהכי תניא בתוספתא (פ"א ה"ו) מלות שחיטה מן הטבעת ועד הריאה ומוגרמת פסולה (י) כו' משס ולמעלה ורבי חינא צן אנטיגנוס מכשיר שייר זה כחוט סמון לראש מוקף את כולה כשרה ור' יוסי צרבי יהודה אומר אס היה רוצה מוקף ללונה כשרה ומדקתני מן הטבעת ועד הריאה ש"מ בטבעת גדולה שהיא ראשונה קאמר והא דקרי ליה טבעת סתמא משום דאין בכל הקנה טבעת גמורה אלא היא חשאינן שלמות אלא רצועות בשר מהלכות לארכו של קנה ומחברים ראשי הטבעות מדקתני סמון לראש ש"מ דלא חייס אי נפיק מינה ולמטה אלא ממנה ולמעלה משום דלאו מקום שחיטה הוא: **גב' הלנה כרבי יוסי צרבי יהוד.** דרובא ככולה: **ואף ר' יוסי צרבי יהודה לא אמר.** כלומר אע"ג דלר' יוסי רוצא ככולה לא אמר שתאש שחיטתו כשרה בתוך הטבעת: **אלא בטבעת גדולה שמקפת את כל הקנה.** הלכך חשיבא קנה: **אכל בשאר טבעות.** אין שחיטתו כשרה בתוכן כלל אלא צין טבעת לטבעת דכיון שאין מקיפין את כל הקנה כדפרשיט שרצועת הבשר מחברתן לאו קנה נינהו ואע"ג דמקיפין רוצא דכי אית ליה לרבי יוסי רובו ככולו ה"מ בצמקום שחיטה ושחט רוצא להא מילתא אמרינן רוצא ככולה אכל לשווייה מקום כשר לשחיטה משום האי טעמא לא אמרינן רוצא ככולה. טבעת לא איקרי קנה מדקאמר [ע"צ] שאין מקיפין את כל הקנה ש"מ קרום שצמון הטבעת המכסה אותו מצפנים מיקרי קנה: השומט

עין משפט נר מצוה

קלר א ב מיי פ"א מהל' בית הנצירה הלכה יד וס"ב הל' יח: קלה ג ד ה מיי פ"א מהל' שחיטה הל' כו סמג עשין קג טו"ש"ע יו"ד סי' יח סעי' ז ובהג"ה: קלו ו ז מיי שס הל' כא סמג שס טו"ש"ע יו"ד סי' ו סעי' ג [וסעף ח ב בהג"ה]:

לעזי רש"י

ארישטי"ר [ארישטי"ר]. לעצור.

שיטה מקובצת

[א] אינה קורעת לבית הלל. ג"ב כן נמצא בשני ס"י ובס"י אחד אינו כתוב בל"ה: [ב] תניא בתוספתא דאין חלוק מקום שחיטה בכל הקנה: [ג] ור' יוסי כר' יהודה סבר אס היה רובה מוקף כלבנה כשרה: [ד] אלא היא שאין הטבעות שלימות אלא רצועות בשר: [ה] והשתא לעבדינהו ע"י שמיר. ג"ב ובבית שני היה כשרי כמו שהוחיחו החו"ס בובחים דף נד ע"א ע"ב: [ו] אבל לשוויי מקום שחיטה לא אמר רובו ככולו: [ז] דאדרכא טוב הוא שלא ישחוט כלל בתוך הטבעות: [ח] אבל בשאר טבעות לא מהני רוב טבעות דאין:

רבינו גרשום

כדי פגימת המזבח. שאם היה מזבח פגום נפסל מלהקריב עליו: לא קשיא הא בסידא הא באבנא (א) שתחגור בה צפורן דכתיב אבנים שלמות: דלא סר סינאו. כלומר גמירי מלות שחיטה מן הטבעת עד הריאה זריך לאוקומי כר' יוסי צרבי יהודה דמסקינן בצמון דבשאר (י) גמי מכשיר אי גמי מטבעת הגדולה עד כנפי הריאה במקום קנה קאמר ובתוך שאר טבעות לא איקרי קנה כדפי' בקונטרס ומסיפא דקתני שיר זה כחוט סמון לראש מוקף את כולה כשרה ומדקדק בקונטרס מדקתני סמון לראש ש"מ דלא חייס אי נפיק מינה ולמטה אלא ממנה ולמעלה ומתוך כך סתר דברי המפרש דבכל טבעות חשיב הגרמה לרבנן ולרבי יוסי דמכיון שהתחיל השחיטה בתוך הטבעת זריך שיגמור כל השחיטה בתוכה ומיהו לפירוש הקונטרס אין קשה משס דלע"ג דלפשר דיפסל גמי ללד מטה אס היה יולא מטבעת הגדולה והיה נכנס בשאר טבעות מ"מ אין זריך לשייר מלא החוט כלפי מטה דלדרכה טוב הוא שלא ויהיה כלל בתוך הטבעות אלא צין טבעת לטבעת ומ"מ דחוק הוא לפי' הקונטרס ונראה לפרש (י) דהכי קאמר דאף רבי יוסי צרבי יהודה לא אמר דמהני שיר מלא החוט על פני רובה אלא בטבעת הגדולה דברוצה יש רוב קנה דהא מקפת כל הקנה אכל בשאר טבעות לא מהני שיר מלא החוט על פני רובה. כלומר אפי' לא שירי אלא מלא החוט על

^[א] נראה דסמך כאן וז"ל בסידא כיו שתחגור בה ציפורן בצנא לא דהוא דכתיב אבנים שלמות